

UDC 811.581'366.587(045)

THE PHENOMENON OF PARCELLATION IN THE CHINESE LANGUAGE (BASED ON CHINESE SPOKEN DRAMA)

A. Ilchenko

Master's degree student at the Foreign Languages Department
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
2, Valentynivska str., Kharkiv, 61168, Ukraine
nilastya@gmail.com

N. Ruda

Ph.D. in Philology, Associate Professor,
Head of the Oriental Languages Department
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
2, Valentynivska str., Kharkiv, 61168, Ukraine
natasha.rudaya.7931@gmail.com

The article is devoted to the study of the phenomenon of parcellation in Chinese spoken drama. The need to deepen the linguistic theory of structural and stylistic features of parceled structures due to their widespread use in works of the Huajiu genre, as well as the possible lack of works on this topic determine the relevance of the subject. The aim of the work is to determine the typical structural and stylistic features of parcellation in Chinese drama of the beginning of the twentieth century. The main tasks are to develop the complex typology for the classification of parceled structures and to highlight the typical features of syntax and style of parcellation in Chinese spoken drama. A number of special linguistic methods of the research allowed the authors to confirm the hypothesis about the existence of parcellation in the Huajiu genre as a characteristic and functionally important feature of the syntax of the latter, which is consistently substantiated in the article. Theoretical bases of research of parcellation as the element of expressive syntax are outlined: borders of the investigated concept, its signs, functions, bases for direct use in speech of heroes of dramatic works, etc. are defined.

Based on an analysis of specific examples of the use of parcellation in five works of the Huajiu genre, it was found that punctuation and intonation division into syntagms are most often motivated by the desire to express a statement, exert a pragmatic influence on his recipient or increase his emotional load. This is especially true for composite sentences with any type of connection.

The authors see a promising direction of further work in improving the presented complex typology, analysis of more works of different styles and genres to form a more objective vision of the identified structural and stylistic features of parceled structures.

Keywords: Chinese spoken drama, parcellation, Chinese sentence, complex typology, syntax and stylistics of Chinese.

ЯВИЩЕ ПАРЦЕЛЯЦІЇ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ КИТАЙСЬКОЇ РОЗМОВНОЇ ДРАМИ)

А. Р. Ільченко, Н. В. Руда

Статтю присвячено дослідженню прийому парцеляції в китайській розмовній драмі. Необхідність поглиблення лінгвістичної теорії про структурно-стилістичні особливості парцельованих конструкцій через їх широке використання у творах жанру хуацзю, а також імовірна відсутність робіт на цю тему зумовлюють актуальність дослідження. Метою роботи є визначення типових структурно-стилістичних рис парцеляції в китайській драмі перших двох третин ХХ століття. Відповідно до мети дослідження основними його завданнями є розроблення комплексної типології для класифікації парцеляційних конструкцій та виокремлення типових рис синтаксису й стилістики парцеляцій у китайській розмовній драмі. Проведене з використанням низки теоретичних, емпіричних, статистичних і спеціальних лінгвістичних методів дослідження дало авторам змогу підтвердити гіпотезу про існування парцеляції у творах жанру хуацзю як характерної та функціонально важливої риси синтаксису останніх, що послідовно обґрунтовується у статті. Окреслено теоретичні засади дослідження парцеляції як прийому експресивного синтаксису: визначено межі досліджуваного поняття, його ознаки, функції, підґрунтя для безпосереднього застосування в мовленні героїв драматичних творів тощо. Досліджено структурні та стилістичні особливості явища парцеляції в китайській розмовній драмі із застосуванням розробленої авторами комплексної типології парцельованих конструкцій.

На основі аналізу конкретних прикладів застосування прийому парцеляції в п'яти творах жанру хуацзю було встановлено, що пунктуаційний та інтонаційний поділ на синтагми найчастіше вмотивований прагненням увиразнити висловлення, здійснити певний прагматичний вплив на його реципієнта або посилити його емоційне навантаження. Це характерно переважно для складних речень із будь-яким типом зв'язку.

Перспективним напрямом подальших наукових пошуків убачається вдосконалення представленої комплексної типології, аналіз більшої кількості творів різних стилів і жанрів задля формування більш об'єктивного бачення виявлених структурних та стилістичних особливостей парцельованих конструкцій.

Ключові слова: китайська розмовна драма, парцеляція, китайське речення, комплексна типологія, синтаксис та стилістика китайської мови.

Драматургія відіграла особливу роль у розвитку китайської літератури. Дві третини ХХ століття, що передували початку Великої культурної революції, не стали винятком. Так, падіння династії Цин у 1912 році та посилення західного впливу на Китай стали поштовхом для остаточного вкорінення реалістичної драми європейського зразка, що відобразила весь засвоєний китайськими митцями досвід іноземного театрального мистецтва, – хуацзюй. Її творці відмовилися від літературної мови веньянь. Перевага була віддана емоційно більш увиразненій байхуа, яка була зрозумілішою для людей із різних соціальних прошарків, чим полегшувала сприйняття ними естетичного навантаження драматичних творів, завдяки чому останні стали надбанням масової культури, що сприяло розширенню меж літературної творчості [Федоренко 1981].

Метою статті є вивчення явища парцеляції на матеріалі хуацзюй ХХ століття – літературного втілення живої розмовної мови – до початку Великої культурної революції.

Творам жанру хуацзюй, як і будь-яким драматичним, властива стилізація розмовного мовлення [Зеленько 1983; Ткаченко 2006], що передбачає комбінування рис літературного та колоквиального прошарків мови, а також естетизм, утілений у лексичній різноманітності, логічному формулюванні й особливій синтаксичній організації висловлень героїв. Синтаксису драм перших двох третин ХХ століття, написаних близькою до розмовної норми мовою байхуа, властива певна сегментованість, що є характерною рисою китайської мови загалом, приналежної до групи ізолюючих за морфологічною класифікацією, а отже, схильної до поділу відносно поширених висловлювань на синтагми – *парцеляції*, що була остаточно закріплена в мовознавстві в середині 1960-х років у відповідних дослідженнях Ю. Ваннікова [Ванников 2009].

Вивчення цього лінгвістичного поняття відбувалося переважно шляхом його дослідження як динамічного аспекту речення, у контексті об'єктивної та суб'єктивної модальності, а також його структурних, структурно-семантичних, стилістичних особливостей та інтонаційних характеристик і комунікативно-прагматичних функцій [Сковородников 1980]. Однак робіт як вітчизняних, так і зарубіжних учених, що були би присвячені явищу парцеляції саме в китайській мові, зокрема розмовній драмі минулого століття, імовірно, немає в науці.

Відомо, що парцеляція є одним із явищ динамічного, або експресивного, синтаксису, сутність якого полягає у «структурно-семантичному й інтонаційному відокремленні» щонайменше однієї синтагми шляхом винесення її за межі вихідного речення та розташування «у постпозиції стосовно базового речення», тобто в «розділенні єдиної граматичної структури на два висловлення» [Валимова 1975, 185; Сковородников 1981, 141]. Як стилістичний прийом мовленнєвої експресії – особлива стилістична фігура, – вона урізноманітнює синтаксичну структуру художнього тексту, надає йому особливого функціонально-сміслового навантаження та семантично увиразнює зміст окремих його частин [Тараненко 2019], ритмізує (прискорює чи уповільнює) мовлення та надає йому різних емоційних відтінків. Отже, явище парцеляції в китайській мові, безумовно, заслуговує на глибоке дослідження, що й зумовлює актуальність вибраної теми.

Як матеріал для вивчення прийому парцеляції в китайській мові були вибрані 5 творів жанру хуацзюй, а саме: «Ніч у кафе» («咖啡店之一夜») [田汉], «Ніч затримання тигра» («获虎之夜») [田汉] та «Гуань Ханьцин» («关汉聊») [田汉] Тянь Ханя, «Гроза» («雷雨») Цао Юйя [曹禺], «Чайна» («茶馆») Лао Ше [老舍]. Вибір обґрунтовуємо написанням цих драм у різні десятиліття протягом першої половини ХХ століття, що уможливило формулювання більш детальної характеристики досліджуваного явища на різних етапах розвитку китайської розмовної драми до початку Великої культурної революції.

Результатом застосування досліджуваного прийому є *парцельована конструкція*, що складається з декількох комунікативних одиниць, відділених одна від одної крапкою або одним із таких пунктуаційних знаків: трикрапкою, знаками питання чи оклику тощо. Першим складником парцельованої конструкції є *базова частина*, найчастіше представлена простим реченням або його частиною, від якої семантично та граматично залежать декілька чи один *парцелят* (парцелянт) – другий компонент конструкції [Ачилова 2011; Тараненко 2019]. Останній, на думку А. Загнітка, являє собою винесену за

межі синтаксичної структури частину речення [Загнітко 2004], розділеного на декілька висловлень задля вираження певної комунікативної ідеї, зокрема виділення найважливіших з огляду на «передачу фактуальної, концептуальної чи підтекстової інформації» [Гаврилюк 2013, 137; Шабат-Савка 2017]. За смисловим зв'язком парцелят може посилювати або уточнювати значення членів опорного речення, містити важливі відомості стосовно нього або відігравати роль доповнюючої деталі. Отже, відсутність базової конструкції потенційно приведе до перетворення відокремленої частини на семантично ненаповнену безособову лексичну одиницю.

З огляду на наукові пошуки явища парцеляції, проведені такими авторами, як Н. Чернушенко, А. Загнітко, Ю. Ванніков, Ю. Богоявленська та інші [Загнітко 1994; McQuail 2005; Ванніков 2009; Назар 2012; Чернушенко 2013; Богоявленская 2017; Stephens-Davidowitz 2017; Тараненко 2019], а також на недостатність застосування одного підходу для ґрунтового дослідження пропонуємо власну **комплексну типологію класифікації парцеляційних конструкцій** [Льченко 2022], що охоплює аналіз конкретних прикладів застосування його прийому за такими параметрами:

- взаєморозташуванням частин парцельованої конструкції;
- характером зв'язку парцелята з основою;
- локалізацією парцелята щодо основи;
- ступенем структурної складності парцелята;
- характером відношень елементів парцельованої синтаксеми;
- структурними особливостями парцелята щодо базового речення;
- нормативністю пунктуаційного оформлення.

Зібраний лінгвістичний матеріал дає нам підстави говорити про наявність прийому парцеляції у творах жанру хуацзюй у 3% від загального обсягу проаналізованих речень. У процесі класифікації виявлених конструкцій *за параметром їхньої загальної синтаксичної характеристики* можемо розділити їх на парцельовані прості та складні речення у процентному відношенні 34% та 66% відповідно.

У разі **парцеляції простого речення** відокремленим може стати переважно будь-який його компонент. Граматична структура розривається «на межі однорідних зв'язків» [Галацька 2013, 107] із перетворенням відповідних лексем на окремі фрази, які все одно зберігають семантико-синтаксичну єдність.

Під час аналізу парцельованих простих речень за параметром структурної характеристики парцелята майже в кожному зустрічаємо відокремлення цілого виразу: 好，你先下去。让我想一想。 – *Добре, спочатку спускайся. Дай мені трохи подумати* (тут і далі власний переклад – А. І., Н. Р.). Водночас особливість іншого виділеного парцелята-звертання полягає в тому, що він представлений однією словоформою: 娘。救命啊！ – *Дівчино. На допомогу!*

Цікавим вважаємо випадок винесення автором частини альтернативного питання в парцелят: 你们是要命呢？还是要现大洋？ – *Ви хочете жити? Чи хочете грошей?* Форма питального речення, незважаючи на відносну смислово-самостійність відокремленої частини, усе-таки надає парцеляту рис ускладненості.

Що ж до ступеня прогнозованості відношень елементів парцельованої синтаксеми, то у 26% випадках вони є екстенціональними. У 20% із них має місце

парцелювання питальної конструкції, наприклад: 。 。 。 你看看我，我是你的妈。是不是？ – *Приходь до мене, адже я твоя мама. Чи не так?*

Наступна конструкція, віднесена до групи парцельованих конструкцій з екстенціональним характером відношень між частинами, крім того, може вважатися ускладненою через емоційне перелічення атрибутивних компонентів – винесення в парцелят декількох відокремлених означень: 。 。 。 您试试这个！刚装来的，地道英国造，又细又纯！ – *Спробуй цю! Тільки-но встановлена, справжня англійська, і майстерно виконана, і чистенька!* Відносно самотійні в реченнєвій структурі за замовчуванням [Вавринюк 2015], вони у своїй окремішності актуалізують ціле висловлення [Назар 2012].

На відміну від усіх розглянутих і наведених далі парцельованих простих речень із хвилеподібним *характером зв'язку парцелята з основою*, у поданому далі ми, найвірогідніше, маємо справу з рідкісним для нашого дослідження випадком послідовної парцеляції, за якого кожна наступна відокремлена частина залежить і від основної, і від попередньої відокремленої: 她要我走——可是——为什么？ – *Вона хоче, аби я пішов -- --але -- -- чому?*

Незважаючи на майже абсолютну перевагу ретроспективної локалізації відокремлених частин, у наступному випадку винесене в парцелят звертання (імовірно, задля надання йому особливої важливості та перенесення на передній план) унаочнює проспективну парцеляцію: 王掌柜！我来给你道喜！ – *Господар Ван! Вітаю вас!*

Більшість проаналізованих парцелятивів – частин первинно цілісного простого речення – відокремлені крапкою. Проте в деяких випадках парцелювання частини простого речення здійснюється за допомогою вживання трьох крапок, наприклад: 我看……跟我的姩媵上下年纪吧。 – *Гадаю... Зостаримося з моєю дружиною разом.*

Ненормативними за параметром пунктуаційного оформлення, зокрема внаслідок заміни автором традиційних для парцельованих конструкцій знаків довгими тире, видається таке висловлення: 这——，也好吧。 – *Це ---, теж непогано.* Привертає увагу також винесення частотного в китайській мові якісного присудка «也好» в парцелят. Услід за Н. Чернушенко можемо говорити про збільшення комунікативного динамізму виокремленої предикативної частини [Чернушенко 2013].

Розглянемо тепер особливості **парцеляції складних речень**. Ми згодні з визначенням, що парцеляція складного речення – це активний процес, у межах якого підрядна чи сурядна частина або певна їх кількість відділяється від головної та перетворюється на самостійне й структурно повне речення. Неповнота все-таки залишається у змістовому плані, що й зумовлює необхідність виявлення структурних і семантичних особливостей та функцій парцелята в конкретному контексті [Назар 2012].

Виявлені в результаті дослідження за параметром структурної характеристики відокремленого виразу спрощені парцельовані конструкції можемо диференціювати за особливостями відокремленої частини.

До першої групи відносимо парцеляційні конструкції, у яких відокремленій частині властивий протиставний відтінок, виражений відповідними сполучниками. Останні не лише виконують функцію об'єднання предикативних частин, а й звертають увагу реципієнта інформації на наступну частину

висловлення, що, на думку О. Гаврилюк, посилює її «синтаксичну позицію» [Гаврилюк 2013, 137], наприклад: 。。。这几页信纸上的红花也模糊了。但这并不是我的嘴唇吻湿的，这是我的眼泪流湿的。 – *Червоні квіти на цих кількох аркушах поштового паперу також розмиті. Але це не вологий поцілунок моїх вуст, це вологі сліди моїх сліз.*

Друга група парцельованих складних речень охоплює ті, котрим властиві відтінки значень, зазвичай характерні для підрядних частин, наприклад:

Допустовість: 。。。尽管小兰上堂去把出事的情形原原本本地说了，这知府大人半点也不推她的，一个劲儿地用苦刑逼她招供，问她怎样药死李驴儿的父亲的。可是小兰死也不招。 – *Хоча Сяо Лан пішла до суду й розповіла про всю ситуацію аварії, префект не дослухався до неї, а продовжував катувати, щоб змусити її зізнатися, яким чином вона вбила батька Лі Люйера. Але Сяо Лан категорично не зізнавалась.*

Обмеження: 。。。李驴儿威胁小兰，说只要她肯嫁。就一字不提。 – *Лі Люйер погрожує Сяо Лан, кажучи, що тільки якщо вона погодиться вийти заміж. Вона не скаже і слова.*

Причина: 我希望你的父亲能送你上城继续升学。因为要是那样我们的爱情才能有圆满的结果。 – *Сподіваюсь, що твої батьки зможуть направити тебе навчатися в місто. Адже лише за таких обставин наші романтичні стосунки матимуть успіх.*

Наслідок: 在阳光底下，他的脸呈着银白色，一般人就说这就是贵人的特徵。所以他才有这样大的矿产。 – *Під сонячним світлом його обличчя ставало сріблясто-білого кольору, що інші зазвичай називали його особливістю. Тому він і володів такими великими мінералами.*

До третьої групи парцельованих складних речень відносимо ті, у яких основа та парцелят не пов'язані між собою сполучниками: 。。。李驴儿借个由头支使开小兰。在汤里搁上了毒。 – *Сяо Лан зробила це через Лі Люйера. Поклала отруту до супу.*

Безсполучниковість також може бути ускладнена еліпсисом, зокрема еліптованим дієсловом, що є частиною присудка: 。。。我姓谢。找老关的。 – *Я Се. Шукаю Лао Гуана.*

Відокремлення відразу декількох граматично самостійних частин складного речення, що потенційно можуть бути окремими парцельованими відрізками, дає підстави говорити про структурну ускладненість такої конструкції: 。。。把取下来的菌子撒满了一地。可是跑了好一阵，却未见什么东西追出来，瞧有虎的那边林子，一点响动也没有。 – *Ними була покрита вся земля. Але, пробігши деякий час, ніякої погоні не стало, навіть у лісі з тиграми не було чути ані звука.*

Наступна конструкція, ускладнена анадиплозисом, репрезентує інтенсіональний характер відношень (єдино можливий для парцеляцій у китайській розмовній драмі) між парцелятом та опорним реченням: 我把那张它打下去两次。可是两次老回到我的桌上来了。 – *Я двічі намагався розібратися з ним. Але двічі повертався до свого столу.*

Подане далі багатокомпонентне парцельоване складне речення є конструкцією з хвилеподібним характером зв'язку між парцелятом та основою: 我问过许多那个时候到过无锡的人，我想打听打听。可是那个时候在无锡的人，到现在不是老了就是死了，活着的多半是不知道的，或者忘了。 – *Я опитав багато*

людей, які були в Усі в той час, хотів про все дізнатись. Але люди, які були там тоді, тепер або дуже старі, або вже померли, найвірогідніше, незнані чи забуті тими, хто ще живий. Це властиво абсолютно кожному реченню з декількома граматичними центрами.

Нетиповим, проте виявленим нами в дослідженому мовному матеріалі є явище дистантної парцеляції згідно з параметром положення парцелята щодо основи, яке характерне насамперед для багатокомпонентних складних речень. Їхня виключна поширеність, унаочнена прикладом, що поданий нижче, призводить до віддаленості парцелята від його опорної частини: ... 我只想自己积一点钱, 继续进学校, 将来我也可以对得住乾少爷。可是现在乾少爷已经来了, 他一定来接我的, 他一定给钱我读书的, 用不着我一文两文地积了。 – *Я просто хочу самостійно накопичити трохи грошей, аби продовжити навчання і в майбутньому стати як дядько Цянь. Але він уже прийшов, напевне зустрине мене, дасть грошей на книги, через що мої копійчини не мають жодного сенсу.*

У наступному прикладі парцельованою є остання підрядна частина з усіх, що своєю чергою має зв'язок лише з відрізком основного речення до першої коми, а отже, відноситься до нього дистантно: ... 平常的苛捐杂税又不知道多少, 所以... , 所以... 。所以我父亲写信来简直是再三地向我哀求, 说他替子女们辛苦了半辈子, 要求做儿子的体谅他这一点苦处。 – *Моя сім'я не знала, наскільки високі податки я вимушений зазвичай сплачувати, тому..., тому... . Тому батько в листах благав мене, кажучи, що все своє життя він поклав на те, щоб виростити дітей, і через це вимагав бути уважним до його труднощів.*

Розглядаючи *параметр локалізації парцелята*, робимо висновок про їх розташування виключно в постпозиції стосовно опорного речення, наприклад: 我今年十九岁了。是九月初来的, 快三个月了。 – *Мені цього року 19. Приїхав на початку вересня; скоро буде три місяці, як я тут.*

За *параметром нормативності пунктуаційного оформлення* в парцельованих складних реченнях традиційні розділові знаки можуть бути замінені довгим тире: 用不着给我看, 我——没有功夫! – *Немає необхідності дивитися мені, я --- не маю майстерності!* Також має місце поєднання довгого тире з комою: 我找了十年了, ——没有一点影子。 – *Я шукаю 10 років, --- немає натяку.*

Таким чином, найбільш частотна для актуального лінгвістичного матеріалу *парцельована конструкція з позиції її структурних особливостей*, втілена у складному реченні з контактним взаємоположенням частин та ретроспективною локалізацією структурно спрощеного парцелята щодо основи, яким притаманні насамперед інтенціональні відношення та хвилеподібний характер зв'язку, оформлена нормативними пунктуаційними знаками.

З огляду на те, що прийом парцеляції, імовірно, застосовується не стільки для структурного урізноманітнення мовлення, скільки для посилення його експресії, тобто стилістичної виразності, вважаємо за доцільне виокремити *параметр сутності експресивного ефекту*. Результати оцінки парцельованих конструкцій за кожним із перелічених параметрів є підґрунтям для визначення однієї чи декількох функцій, які вони потенційно виконують у загальному плані текстового відрізка. Це такі функції:

---

1. Постійно відтворювана незалежно від «текстової реалізації парцельованого речення» [Юнгерова 2010; Чернушенко 2013] **видільна (експресивна) функція** виражається в посиленні представлених у висловлюванні емоційно-оцінних смислів [Кривошапова, Романенко 2015]. Вважаючи видільну функцію такою, що властива явищу парцеляції за замовчуванням, стверджуємо, що у функціональному плані парцельовані конструкції в китайській мові виконують або лише її, або будь-яку іншу функцію із чотирьох перелічених далі в поєднанні з нею [Льченко 2022].

2. **Характерологічна функція**, що полягає насамперед в імітації мовленнєвої манери суб'єкта мовлення [Кривошапова, Романенко 2015] або зображенні його внутрішнього мовлення та стану через вираження характерного для усно-розмовного мовлення периферійного приєднувального зв'язку, урізноманітнення мовлення розмовною інтонацією приєднання, створення контексту поєднання прямого й непрямого мовлення – утілення поспішності в мовленні персонажа, а також створення ситуації внутрішнього мовлення [Сковородников 1981] для подання більш яскравої характеристики стану суб'єкта.

3. Типова для монологів дійових осіб **зображальна функція**, яка може слугувати засобом підсилення художньо-образної конкретизації змальованого об'єкта, виділення окремих деталей загальної картини, посилення контрасту, створення ефекту неочікуваної події через уривчастість нового ритму, відображення послідовних змін у діях [Сковородников 1981; Кривошапова, Романенко 2015; Тараненко 2019], кадрування сюжету та уповільнення ритму оповіді (ефект уповільненого кадру) [Сковородников 1980].

4. **Емоційна функція**, реалізація якої сприяє передачі емоційного стану персонажа, посиленню його емоцій (емоційних фраз) або формуванню читачем суб'єктивної оцінки лексично позначених явищ у тексті [Яцуга 2006].

5. Закладена у визначену автором мету виділення вибраної частини висловлення [Богатько 2010; Тараненко 2019, 42], а також зумовлена наявним контекстом і супроводжуваними вжитими мовними засобами **комунікативно-прагматична функція**, реалізація якої залежить від ступеня неочікуваності застосування досліджуваного прийому з позиції реципієнта висловлення та вибраних автором пунктуаційних знаків.

Розглянувши дібраний мовний матеріал, ми виявили, що уточнення як експресивний ефект є набагато частотнішим за інтенсифікацію (89% від загальної кількості).

Окремо розглядаючи просте речення, винесення частини котрого в парцелят краще сприяє уточненню поданої в основній частині інформації, можемо зробити висновок про його переважну приналежність до типових для нашого дослідження конструкцій [Льченко 2022], тобто таких, у яких розмежовані традиційним розділовим знаком частини зберігають контактне взаємоположення та відносяться одна до одної інтенціонально, а ретроспективно розташований, полегшений у структурному плані парцелят виявляє хвилеподібний зв'язок з опорним реченням, наприклад: 怎样啊? 六爷! 又打得紧吗? – *Що таке? Дядько Лю! Знову перенапружився?*

У процесі розгляду складних речень можемо говорити про абсолютне домінування уточнення як характерного для таких конструкцій експресивного ефекту. Так, з 29 виявлених прикладів лише один ми відносимо до групи

з інтенсифікуючим відтінком. Однак, незважаючи на його пунктуаційну ненормативність, помилково буде стверджувати, що ефект уточнення властивий виключно типовим за всіма параметрами нашої комплексної типології парцельованим конструкціям. Так, на противагу структурно частотній парцельованій конструкції (що представлена в такому прикладі: 嗯, 这两天老爷天天忙着跟矿上的董事长开会, 到晚上才上楼看您。可是您又把门关了。 – *Ей, ці два дні дядько був зайнятий переговорами щодо мінералів із головою правління, лише ввечері піднявся до вас. Але ви знову зачинили двері.*) маємо нетипову через наявність ускладненого парцелята: 话虽是这样说, 老婆总是要讨的。也没有见单身汉子个个有了钱, 也没有见讨了老婆的个个都饿死了。 – *Як-то кажуть, мати жінку завжди необхідно. Не бачив ще заможного неодруженого, як і того, аби одружений помер із голоду.*

Співвідношення зазначених нами раніше функцій окремо у простих і складних реченнях різне. Так, парцельовані речення з одним предикативним центром найчастіше покликані здійснити вплив на емоції та інтенції слухача/читача [Льченко 2022]. Водночас висловлення з декількома граматичними основами виконують насамперед або комунікативно-прагматичну, або власне видільну функцію.

Уточнюючі парцельовані конструкції у функціональному плані можуть використовуватися автором висловлення з різною метою. Згідно з результатами аналізу вибраного лінгвістичного матеріалу поєднання виконуваної за замовчуванням видільної функції з комунікативно-прагматичною характерне для явища парцеляції в китайській розмовній драмі найчастіше (у 80% випадків): 你静一静。把脑子放清醒点。 – *Заспокоюйся. Тримай розум у тонусі.*

У такій самій кількості були спостережені конструкції, винесення частини яких у парцелят спрямоване виключно на виділення певного відрізка інформації: 后来听说您跟朱四姐也要判斩了, 我每天听得街上有囚车过, 就跑去看, 可没有像你们的, 我才放了心。可是又有人说, 好些犯人是在牢里就给折磨死了的。 – *Потім почув, що ви хотіли покінчити із Чжу Си, і кожного разу, як натрапляв на вулиці на арештантський візок, підбігав подивитися, чи нема кого схожого на вас там, і заспокоювався. Але знову були й ті, хто казав, що багато ув'язнених були закатовані до смерті за ґратами.*

Значно менш частотний для дослідженого нами мовного матеріалу (20% випадків) ефект інтенсифікації спостерігаємо насамперед у простих реченнях із винесеним у парцелят питальним виразом: 。。。官厅儿能管的事呀, 我不便多嘴! (问大家)是不是? – *Про управлінські питання немає необхідності розмовляти! (питає всіх) Чи не так?*

Узагальнюючи результати дослідження стилістичних особливостей парцельованих конструкцій та виконуваних ними функцій, можемо зробити висновок про виключну частотність саме уточнюючих парцельованих конструкцій, реалізованих у межах складних речень. Натомість інтенсифікація більш характерна для простих поділених на синтагми речень. Нетиповість парцельованої конструкції за одним чи декількома параметрами комплексної типології не є підставою для прямого визначення сутності реалізованого в ній експресивного ефекту. Крім того, для парцеляції у творах жанру хуацзюй найбільш типовими є комунікативно-прагматична, емоційна та видільна функції, серед яких перша превалює у стилістично різних (уточнюючих та інтенсифікуючих)

парцельованих реченнях і є майже однаково частотною в різних за синтаксичним параметром (простих і складних), а остання, присутня за замовчуванням, часто є єдиною виконуваною в реченнях з парцельованою частиною.

Аналіз п'яти розмовних драм китайських авторів Тянь Ханя (田汉), Цао Юйя (曹禺) і Лао Ше (老舍) та сформульована на основі наявних наукових досліджень комплексна типологія для класифікації парцельованих конструкцій дали нам змогу визначити структурні й стилістичні особливості та функції парцеляції саме в китайській драматургії. Встановлено, що найбільший потенціал до парцельовання мають речення з декількома граматичними центрами, зокрема головні та другорядні члени в їхньому складі, тоді як прості речення структурно більш варіативні. Винесена в парцелят частина висловлення зазвичай відокремлюється крапкою або знаком оклику, перебуває в постпозиції щодо опорного речення, змістовно пов'язана з ним і розташовується контактено. У функціональному плані пунктуаційне відокремлення частини висловлення мотивується закладеним у репліки героїв прагненням автора увиразнити сказане, зробити акцент на емоціях мовця, а також реалізувати конкретну комунікативну мету.

Проведене дослідження не вичерпує окреслену проблему. Перспективний напрям подальшої роботи вбачаємо у вдосконаленні представленої комплексної типології, аналізі більшої кількості творів різних стилів і жанрів задля формування більш об'єктивного бачення виявлених структурних та стилістичних особливостей парцельованих конструкцій.

ЛІТЕРАТУРА

Ачилова В. Парцеляція як один із прийомів експресивного синтаксису. *Учені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*. 2011. Т. 24(63). № 2. С. 25–31.

Богатько В. Синтаксис і стилістика неповних речень у мові сучасної української періодики. Вінниця : Нова книга, 2010. 176 с.

Богоявленская Ю. Ретроспективная и проспективная парцелляция в СМИ. *Политическая лингвистика*. 2017. № 2(62). С. 88–93.

Вавринюк Т. Особливості функціонування парцельованих конструкцій у художньому тексті. *Філологічні студії: науковий вісник Криворізького національного університету*. 2015. Вип. 13. С. 249–254.

Валимова Г. Сложное предложение и сочетание предложений. *Теоретические проблемы синтаксиса современных индоевропейских языков* / отв. ред. В. Адмони. Ленинград : Наука, 1975. С. 183–190.

Ванников Ю. Синтаксис речи и синтаксические особенности русской речи. 2-е изд. Москва : Книжный дом «Либроком», 2009. 296 с.

Гаврилук О. До питання про парцеляцію складних безсполучникових речень інтенсивної допустово-протиставної семантики. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 10 «Проблеми граматики і лексикології української мови»*. 2013. № 10. С. 136–139.

Галацька В. Парцеляція як допоміжна комунікативна стратегія в сучасній театральній журналістиці незалежної України. *Вісник Львівського університету. Серія «Журналістика»*. 2013. Вип. 37. С. 104–110.

Загнітко А. Основи українського теоретичного синтаксису : у 3 ч. Горлівка : ГДПШМ, 2004. Ч. 3. 266 с.

Загнітко А. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис простого ускладненого і складного речення. Донецьк : Видавництво ДонНУ, 1994. 204 с.

Зеленько А. Про деякі функції діалектизмів у мові художньої літератури. *Культура слова*. 1983. Вип. 22. С. 39–41.

Ільченко А. До проблеми ідентифікації та класифікації парцельованих конструкцій у творах жанру хуацзю. *Філологічні науки: сучасні тенденції та фактори розвитку* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 28–29 січня 2022 р. Одеса : Південноукраїнська організація «Центр філологічних досліджень», 2022. С. 93–96.

Назар Р. Парцеляція як засіб експресивізації репортажу. *Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського. Серія «Лінгвістичні науки»*. 2012. № 14. С. 214–220.

Сковородников А. О функциях парцелляции в современном русском литературном языке. *Русский язык в школе*. 1980. № 5. С. 87–89.

Сковородников А. Экспрессивные синтаксические конструкции современного русского литературного языка: опыт системного исследования. Томск : Издательство Томского университета, 1981. 255 с.

Стилистика русского языка : учебно-методическое пособие для студентов филологических специальностей / сост. : Н. Кривошапова, В. Романенко. Тирасполь, 2015. 232 с.

Тараненко С. Лінгвостилістичні особливості використання парцельованих конструкцій у сучасному малоформатному прозовому творі: комунікативно-прагматичний аспект. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія»*. 2019. Вип. 7(75). С. 40–46.

Ткаченко Т. Засоби стилізації розмовності в прозі Михайла Стельмаха : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2006. 20 с.

Федоренко Н. Китайское литературное наследие и современность. Москва : Художественная литература, 1981. 398 с.

Чернушенко Н. Парцеляція як засіб експресивного синтаксису української художньої літератури другої половини ХХ ст. *Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*. 2013. Вип. 35. С. 128–135.

Шабат-Савка С. Парцельовані комунікати як маркери вербалізації інтенцій мовця та експресивності художнього тексту. *Записки з українського мовознавства*. 2017. Вип. 24. Т. 1. С. 254–263.

Юнгерова О. Функции парцелляции в современном французском публицистическом тексте. *Вестник Челябинского государственного педагогического университета*. 2010. № 3. С. 235–242.

Яцуга Т. Регулятивный потенциал стилистических фигур в поэтических текстах З. Гиппиус. *Вестник Томского государственного педагогического университета. Серія «Гуманитарные науки (филология)»*. 2006. Вып. 5(56). С. 118–123.

McQuail D. *McQuail's Mass Communication Theory*. London : Sage Publications, 2005. 608 p.

Stephens-Davidowitz S. *Everybody Lies: Big Data, New Data, and What the Internet Can Tell Us About Who We Really Are*. New York : Harper Collins, 2017. 338 p.

曹禺, 《雷雨》. URL: <http://www.dushu369.com/zhongguomingzhu/leiyu/> (date access: 25.11.2021).

老舍, 《茶馆》. URL: <http://www.dushu369.com/zhongguomingzhu/chaguan/> (date access: 08.11.2021).

田汉, 《关汉聊》. URL: <https://www.douban.com/group/topic/58254791> (date access: 11.11.2021).

田汉, 《获虎之夜》. URL: <https://baike.baidu.com/item/获虎之夜/9563235> (date access: 23.11.2021).

田汉, 《咖啡店之一夜》. URL: <https://wenku.baidu.com/view/c49c1a114431b90d6c85c782.html> (date access: 08.11.2021).

REFERENCES

Achylova V. (2011), “Partseliatsiia yak odyń iz pryiomiv ekspresyvnoho syntaksysu”, *Ucheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho. Seriiia “Filolohiia. Sotsialni komunikatsii”*, Vol. 24(63), No. 2, pp. 25–31. (In Ukrainian).

Bohatko V. (2010), *Syntaksys i stylistyka nepovnykh rechen u movi suchasnoi ukrainskoi periodyky*. Nova knyha, Vinnytsia, 176 p. (In Ukrainian).

Bogoyavlenskaya Yu. (2017), “Retrospektivnaya i prospektivnaya partsellyatsiya v SMI”, *Politicheskaya lingvistika*, No. 2(62), pp. 88–93. (In Russian).

Vavryniuk T. (2015), “Osoblyvosti funktsionuvannia partselovanykh konstruktivnykh u khudozhnomu teksti”, *Filolohichni studii: naukovyi visnyk Kryvorizkoho natsionalnoho universytetu*, Iss. 13, pp. 249–254. (In Ukrainian).

Valimova G. (1975), “Slozhnoe predlozhenie i sochetanie predlozheniy”, *Teoreticheskie problemy sintaksisa sovremennykh indoevropeyskikh yazykov* / ed. by V. Admoni, Nauka, Leningrad, pp. 183–190. (In Russian).

Vannikov Yu. (2009), *Sintaksis rechi i sintaksicheskie osobennosti russkoy rechi*, 2nd ed., Knizhnyy dom “Librokom”, Moscow, 296 p. (In Russian).

Havryliuk O. (2013), “Do pytannia pro partseliatsiiu skladnykh bezspoluchnykovykh rechen intensyvnoi dopustovo-protystavnoi semantyky”, *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriiia 10 “Problemy hramatyky i leksykolohii ukrainskoi movy”*, No. 10, pp. 136–139. (In Ukrainian).

Halatska V. (2013), “Partseliatsiia yak dopomizhna komunikatyvna stratehiia v suchasniy teatralniy zhurnalistytsi nezalezhnoi Ukrainy”, *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia “Zhurnalistyka”*, Iss. 37, pp. 104–110. (In Ukrainian).

Zahnitko A. (2004), *Osnovy ukrainskoho teoretychnoho syntaksysu*, in 3 vols., HDPIIM, Horlivka, Vol. 3, 266 p. (In Ukrainian).

Zahnitko A. (1994), *Suchasna ukrainska literaturna mova. Syntaksys prostoho uskladnenoho i skladnoho rechennia*, Vydavnytstvo DonNU, Donetsk, 204 p. (In Ukrainian).

Zelenko A. (1983), “Pro deiaki funktsii dialektyzmiv u movi khudozhnoi literatury”, *Kultura slova*, Iss. 22, pp. 39–41. (In Ukrainian).

Ilchenko A. (2022), “Do problemy identyfikatsii ta klasyfikatsii partselovanykh konstruksii u tvorakh zhanru khuatsziu”, *Filolohichni nauky: suchasni tendentsii ta faktory rozvytku: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*, Odesa, January 28–29, 2022, Pivdennoukrainska orhanizatsiia “Tsentri filolohichnykh doslidzhen”, Odesa, pp. 93–96. (In Ukrainian).

Nazar R. (2012), “Partseliatsiia yak zasib ekspresyvizatsii reportazhu”, *Naukovyi visnyk Pivdennoukrainskoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu imeni K.D. Ushynskoho. Seriiia “Linhvistychni nauky”*, No. 14, pp. 214–220. (In Ukrainian).

Skovorodnikov A. (1980), “O funktsiyakh partsellyatsii v sovremennom russkom literaturnom yazyke”, *Russkiy yazyk v shkole*, No. 5, pp. 87–89. (In Russian).

Skovorodnikov A. (1981), *Ekspressivnye sintaksicheskie konstruksii sovremenogo russkogo literaturnogo yazyka: opyt sistemnogo issledovaniya*, Izdatel'stvo Tomskogo universiteta, Tomsk, 255 p. (In Russian).

Krivoshapova N., Romanenko V. (eds.) (2015), *Stilistika russkogo yazyka: uchebno-metodicheskoe posobie dlya studentov filologicheskikh spetsial'nostey*, Tiraspol', 232 p. (In Russian).

Taranenko S. (2019), “Linhvostylistychni osoblyvosti vykorystannia partselovanykh konstruksii u suchasnomu maloformatnomu prozovomu tvoriv: komunikativno-prahmatychnyi aspekt”, *Naukovi zapysky Natsionalnogo universytetu “Ostrozka akademiia”. Seriiia “Filolohiia”*, Iss. 7(75), pp. 40–46. (In Ukrainian).

Tkachenko T. (2006), *Zasoby stylizatsii rozmovnosti v prozi Mykhaila Stelmakha* (Ph.D. thesis), Kyiv, 20 p. (In Ukrainian).

Fedorenko N. (1981), *Kitayskoe literaturnoe nasledie i sovremennost'*, Khudozhestvennaya literatura, Moscow, 398 p. (In Russian).

Chernushenko N. (2013), “Partseliatsiia yak zasib ekspresyvnoho syntaksysu ukrainskoi khudozhnoi literatury druhoi polovyny XX st.”, *Linhvistychni doslidzhennia: zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnogo pedahohichnogo universytetu imeni H.S. Skovorody*, Iss. 35, pp. 128–135. (In Ukrainian).

Shabat-Savka S. (2017), “Partselovani komunikaty yak markery verbalizatsii intentsii movtsia ta ekspresyvnosti khudozhnogo tekstu”, *Zapysky z ukrainskoho movoznavstva*, Iss. 24, Vol. 1, pp. 254–263. (In Ukrainian).

Yungerova O. (2010), “Funktsii partsellyatsii v sovremennom frantsuzskom publitsisticheskomy tekste”, *Vestnik Chelyabinskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta*, No. 3, pp. 235–242. (In Russian).

Yatsuga T. (2006), “Regulyativnyy potentsial stilisticheskikh figur v poeticheskikh tekstakh Z. Gippius”, *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta. Seriiia “Gumanitarnye nauki (filologiya)”*, Iss. 5(56), pp. 118–123. (In Russian).

McQuail D. (2005), *McQuail's Mass Communication Theory*, Sage Publications, London, 608 p. (In English).

Stephens-Davidowitz S. (2017), *Everybody Lies: Big Data, New Data, and What the Internet Can Tell Us About Who We Really Are*, Harper Collins, New York, 338 p. (In English).

Cao Yu, “Lei Yu”, available at: <http://www.dushu369.com/zhongguomingzhu/leiyu/> (accessed 25 November 2021). (In Chinese).

Lao She, “Cha Guan”, available at: <http://www.dushu369.com/zhongguomingzhu/chaguan/> (accessed 8 November 2021). (In Chinese).

Tian Han, “Guan Han Liao”. available at: <https://www.douban.com/group/topic/58254791> (accessed 11 November 2021). (In Chinese).

Tian Han, “Huo Hu Zhi Ye”, available at: <https://baike.baidu.com/item/获虎之夜/9563235> (accessed 23 November 2021). (In Chinese).

Tian Han, “Ka Fei Guan Zhi Yi Ye”, available at: <https://wenku.baidu.com/view/c49c1a114431b90d6c85c782.html> (accessed 8 November 2021). (In Chinese).

Стаття надійшла до редакції 12.05.2022